

บทคัดย่อ

172922

โครงการวิจัยเรื่องทัศนคติและความชอบภูมิทัศน์พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงใต้เป็นการค้นหาและทำความเข้าใจในทัศนคติและความชอบของบุคคลที่มีต่อภูมิทัศน์พื้นที่ โดยมุ่งเน้นการศึกษาภูมิทัศน์ชนบทในพื้นที่ 4 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงใต้แก่ จังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี ด้วยการวิเคราะห์ภาพตัวแทนที่แสดงถึงภูมิทัศน์ชนบทภาคตะวันออกเฉียงใต้จำนวน 65 ภาพ แล้วสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลระดับความสวยและระดับความเป็นภูมิทัศน์ชนบทภาคตะวันออกเฉียงใต้ของภาพตัวแทนดังกล่าว รวมทั้งข้อมูลทัศนคติต่อภูมิทัศน์ชนบทและภูมิทัศน์ชนบทภาคตะวันออกเฉียงใต้ และข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่คาดว่าจะมีผลต่อทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบ Chi-square และ Multi-dimensional Scaling (MDS)

ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าภูมิทัศน์ชนบทภาคตะวันออกเฉียงใต้มีลักษณะเป็นพื้นที่ธรรมชาติสลับกับพื้นที่เกษตรกรรม โดยมีลักษณะภูมิประเทศที่เป็นเทือกเขาเป็นลักษณะเด่นที่สำคัญ และพบว่าระดับความสวยและระดับความเป็นภูมิทัศน์ชนบทภาคตะวันออกเฉียงใต้ของภาพตัวแทนนั้นมีความสอดคล้องกันโดยแกนมิติทางภูมิทัศน์ที่มีผลต่อระดับความสวยของภาพตัวแทนได้แก่ ลักษณะสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ความน่าสนใจขององค์ประกอบในภูมิทัศน์ ความเขียวขุ่มขุ่มชื้นและความแห้งแล้งกันดาร ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความรกร้าง ส่วนแกนมิติทางภูมิทัศน์ที่มีผลต่อระดับความเป็นภูมิทัศน์ชนบทภาคตะวันออกเฉียงใต้ของภาพตัวแทน ได้แก่ ลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์และลักษณะทั่วไป อุดมคติและความเป็นจริง ลักษณะสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น วิถีชีวิตชนบทและวิถีชีวิตในเมือง รวมทั้งสามารถแบ่งกลุ่มลักษณะทัศนคติของบุคคลที่มีต่อภูมิทัศน์ชนบทภาคตะวันออกเฉียงใต้ได้เป็น 4 กลุ่มได้แก่ กลุ่มผู้ชื่นชอบภูมิทัศน์ชนบทในด้านความสวยงามและบรรยากาศ (Romanticism) กลุ่มผู้เล็งเห็นคุณค่าของภูมิทัศน์ชนบทในด้านประโยชน์ใช้สอย (Utilitarianism) กลุ่มผู้สนับสนุนการพัฒนาและความเจริญโดยยังคงคุณค่าของภูมิทัศน์ชนบท (Modernizationism) และกลุ่มผู้ไม่ชื่นชอบและไม่เล็งเห็นความสำคัญของภูมิทัศน์ชนบท (Anti-ruralism) โดยมี อาชีพ และอายุเป็นพื้นฐานส่วนบุคคลที่มีผลต่อการให้คะแนนระดับความสวยและระดับความเป็นภูมิทัศน์ชนบทภาคตะวันออกเฉียงใต้มา ได้แก่ สภาพแวดล้อมบ้านเกิด และสภาพแวดล้อมที่อยู่ปัจจุบัน ส่วนพื้นฐานส่วนบุคคลที่มีผลต่อการให้คะแนนระดับความสวยและระดับความเป็นภูมิทัศน์ชนบทภาคตะวันออกเฉียงใต้ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เติบโต ที่เกิด ที่เติบโต ที่อยู่ปัจจุบัน ลักษณะที่อยู่ปัจจุบัน การศึกษา และรายได้ ทั้งนี้เพศเป็นพื้นฐานส่วนบุคคลที่ไม่ค่อยมีผลต่อการให้คะแนนระดับความสวยและระดับความเป็นภูมิทัศน์ชนบทภาคตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งสามารถสรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และทัศนคติที่มีต่อภูมิทัศน์ชนบทภาคตะวันออกเฉียงใต้ อันสามารถช่วยให้บุคคลโดยทั่วไปเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของภูมิทัศน์ชนบทภาคตะวันออกเฉียงใต้และร่วมรักษาภูมิทัศน์ชนบทภาคตะวันออกเฉียงใต้ให้คงคุณค่าและความสวยงามต่อไป

Abstract

172922

The purpose of this research was to explore and seek to understand the attitude towards and preference for the vernacular landscape in western Thailand. The study area consists of Nakhon Pathom, Suphan Buri, Rajburi and Phetchaburi in the Western Region of Thailand. Analysis of geographical features was performed in order to specify photographs representing Western countryside landscape. Sixty-five photographic images were selected to construct a photo-questionnaire used in data collection. Respondents were asked to give ratings to each picture according to its perceived beauty and compatibility with countryside landscape of Western Region. Respondents' attitudes towards countryside landscape in general and specifically of Western Region were recorded. Finally, Data were analyzed and tested; using frequency distributions, means, Chi-square and Multi-dimensional Scaling.

Analysis of geographic data reveals that countryside landscape characteristic of Western Region is mostly mixed areas of wildland and agriculture lands. From the respondents' perceptions, the mountainous topography appears to be predominant among the various types representing the Western landscape. The levels of perceived beauty and compatibility with the countryside landscape of Western Region assessed from the photographic images were positively correlated. From MDS, four landscape dimensions influencing the perceptions of beauty emerge; they are: natural – man made environment, congruent – incongruent, verdant- tidy of atmosphere. The emerged dimensions influencing the levels of compatibility are; identify of the place, romantic – realistic atmosphere, natural - man-made environment and rural – urban lifestyle. Furthermore, classified of people perceiving landscape can be made into 4 groups according to their attitudes towards countryside landscape; namely, Romanticism, Utilitarianism, Modernizationism and Anti-ruralism. Several characteristics of persons are found to be similarly related to the ratings of beauty and compatibility. Respondents' occupation and age play key roles in their assessments. Respondents' birthplace environment, growing-up place, place of residence, education and salary are also related to some degree to beauty and compatibility. Finally, the results has shed light and clarify understanding of attitudes and perceptions of Thai people towards countryside landscapes. The ways aesthetics of these landscapes were assessed and dimensions influencing the assessments were revealed. Conclusion were drawn on some important issues need to be considered in protecting and enhancing the visual quality of countryside landscape in Western Thailand.